

Statsadvokatens Fremstilling var en saadan, at Dommerne ikke kunde følge den. Men efter en saadan Paataale ved selve Landsretten var der dog saa meget mere Grund til at sige: Denne Sag er ikke blevet fuldt og klart belyst ved den Behandling, den har faaet, den maa, den skal appelleres til Højesteret, for at den fulde Oplysning kan finde Sted.

Jeg forstod paa de Udtalelser, som den højterede Justitsminister læste op, at der var konfereret med Bankkommissionen om at undlade Appel, og at denne bifaldt Undladelse. Det betvivler jeg selvfølgelig ikke, naar Justitsministeren siger det, men jeg tør maaske i al Beskedenhed spørge: Hvem er Bankkommissionen? Er det alle tre Medlemmer, eller er det kun Formanden, man har konfereret med? Alene de Optrin, som fandt Sted ved Landsretten, peger jo hen paa, at Sagen ikke er fuldt opklaret, men fuld Opklaring i dette som i alt det øvrige, vi har faaet at vide er sket i de svundne Aar under kapitalistisk Ledelse, er, hvad den offentlige Mening kræver. Det er ikke Straffene, der i og for sig interesserer. Mig personlig er det saa komplet ligegyldigt, om Hr. Plum eller andre faar en stor eller lille Bøde, kommer i Fængsel eller bliver frifundet; ja, om Ministeriet saa vil gaa hen og benaade alle de store Forbrydere, saa for mig gerne, det er mig saa komplet ligegyldigt. Hvad der interesserer mig, er den fulde Opklaring af de Sager, som foreligger, det vil være en Styrkelse af Retsbevidstheden, som er af største Interesse for Befolkningens videre Liv. Det er ikke gavnligt for Retsfølelsen, at man ser en saa mærkværdig Behandling af Sager, der angaar store Svindelforetagender. Og det er jo ikke Bagateller, det her drejer sig om. Transatlantisk Kompagni har formøbet til Skade for Landmandsbanken, hvad der i hvert Fald til en vis Grad vil sige det samme som til Skade for Staten, 100 eller 150 Mill. Kr. — der er vel ingen, der endnu nøjagtigt ved, hvad det bliver. Det er ingen Bagatelsag. Der var dog vel Grund til i den offentlige Menings Interesse, i Statens Interesse, virkelig at faa Opklaring her og ikke nøjes med en Dom, der er faldet ved en Ret, hvor Dommerne selv har erklæret, at den Fremstilling, de fik af Statsadvokaten, var en saadan, at de ikke kunde følge den. Her er jo ikke blot Tale om et Selskab, der har drevet Transaktioner af en besynderlig Art til Skade for den Bank, der financierede Kompagniet — dette er i sig selv en i høj Grad alvorlig Affære —, men vi har ogsaa netop i dette Selskab et af det

kapitalistiske Systems mest karakteristiske Eksempler, et Udslag af den moderne og stadig mere, om jeg saa maa sige, fremskredne Kapitalisme, som det er af samfundsmæssig Værdi at faa belyst. I Transatlantisk Kompagni var det jo store, vidtspændende Planer, man søgte at bringe til Udførelse, baade kommercielle og storpoltiske. Der blev rejst store Fantasilotter ved Transatlantisk Kompagnis Foranledning, der blev indledet vilde Spekulationer, der blev planlagt en kæmpemæssig Handelsvirksomhed, kædet sammen med en omfattende Verdenspolitik. Der var jo utvivlsomt meget at lære i denne Sag, maaske en stor Del vilde tjene til Advarsel i Fremtiden, men ogsaa det skulde man dog anse for at være i Samfundets Interesse at bidrage til at fremskaffe, hvad der maatte være af oplysende Art, som kunde tjene ogsaa til advarende Eksempler i Fremtiden. Men Kapitalismens Justitsminister afværgede, at det skarpe Lys faldt over denne Sag, det var nok med den uforstaaelige, ogsaa for Dommerne uforstaaelige, Redegørelse, som Statsadvokaten leverede for Landsretten.

Jeg kan, som alt sagt, ikke saaledes som den ærede Forespørger, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, indskrænke mig til at spørge den højterede Justitsminister, om han billiger Motiveringen til Undladelse af Sagens Appel, som Statsadvokaten oplyste i et Interview. Den Motivering, har vi faaet at vide, tager Justitsministeren Afstand fra, men han billiger altsaa Undladelsen af Appellen til Højesteret, og det er, som sagt, det vigtige. Jeg synes, man bør protestere, ikke blot imod den urimelige Motivering, men mod selve Undladelsessynden, mod den Undladelsessynd, som Justitsministeren har gjort sig skyldig i ved at lade Mørket hvile eller søge at gøre, hvad han kunde, for, at Mørket fremdeles kunde hvile over den storslaaede og landsskadelige Affære, som Transatlantisk Kompagnis Virksomhed har været.

Som alt sagt, denne Affære er et af Kapitalismens Udslag, en af Kapitalismens Giftblomster. Paa Grund af dens Forhold til Landmandsbanken er den blevet undersøgt af Bankkommissionen, og derfra er den oversendt, jeg formoder til Rigsadvokaten eller til Justitsministeren som egnet til retslig Tiltale og Undersøgelse. Men det er af Interesse at faa at vide, om Bankkommissionen ogsaa var færdig med sin Undersøgelse, og jeg beder den højterede Justitsminister, da vi nu er ved Sagen, oplyse os, om Bankkommissionen